

Abonementna lista: --
 Celo leto . . . K 10.—
 Pol leta . . . . 5.—
 Četril leta 250
 Mesečno . . . . 1.—
Zunaj Avstrije: ----
 Celo leto . . . . 15.—
Posamezne številke
 -- 10 vinarjev. --

STRAZA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 v. za
 od 6 redne polivredne: pri
 večkratnih oznanilih velik
 ---- popust. ----

„Straza“ izhaja v pe-
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo: Maribor
 Koroška ulica 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11. (2. ure dopoldne.

Naši vojaki in politika.

Ko se je zazvedelo, da bi naš zunanji minister grof Czernin rad odločil Galicijo od Avstrije in jo pripojil Poljski, je zavladalo hudo razburjenje med Čehi in Jugoslovani. In to je nekaj prav človeškega. Videli so, da se skuša še pred početkom mirovnih pogajanj zadovoljiti Poljake, da morejo potem naseno pritiskati nas in Čeha, predpisati nam tako poravnava, kakor si jo oni žele in potem stopiti pred konferenco z izjavo, da so notranji računi že pobotani. Jugoslovani, Čehi, Ukrajinci in zlasti tudi še nemški socialisti so odločno ugovarjali misli, da bi se Galicijo že zdaj in celo pripojilo Poljski, katera naj bi imela z nami skupnega vladarja. Nemci so pa bili kar tiho. Le brezpomembno izjavo so podali, a videlo se jim je, kako bi se oni od srca radi iznebili Galicije vsaj v političnem pogledu, da bi namreč galiških poslancev ne bilo na Dunaju. Nemci bi potem imeli v parlamentu sami večino.

Poslanec Korošec je že v proračunskem odboru in nato v celi zbornici podal dalekosežne izjave imenom Jugoslovanov, v katerih se je med drugim taknil tudi posledic,

strijji nimajo nič več iskati. In poslanec Wassilko, največji prijatelj vlade, njen zaupnik in pristaš, je v veleoficiozni „Information“ povedal, da imajo Ukrajinci čisto prav, če se v tem slučaju zanašajo na — entento!

Ugovarja se, da se politike ne sme vleči v vojaštvo. Tudi mi smo tega mnenja, da nikakor ne gre, da se vojaki pripravijo o strankarskih zadevah po strelskih jarkih. A vsaka stvar ima neke meje in obzire: Danes nismo več kakor v časih pred 100 leti, ko so po vaseh polovili par fantov in so bili, kakor da so umrli materam in narodu. Niti z navadno vojaško dolžnostjo triletne službe nimamo več posla. Danes je vojak vsak mož od 17. do 50. leta. In ti naj bi se odrekli misliti o politiki in o usodi svojega naroda? To so črnovojniki, to je ves narod pod orožjem. Nismo jih mi prodali, nismo se jim odpovedali, še vedno so deli našega naroda, cvet so našega rodu. Volilci so, očetje, gospodarji, delavci! In če se o teh govori, da bodo razmišljali o svoji nalogi, to naj bi bilo nedopustno?

Slovenci smo zadnje dve leti politično jako napredovali. Stara gesla, predsodki, strahovi in oziri so izginili kakor megla v solnce. Narodna odločnost je stopila na dan. Uvideli smo, da mora narod najprej na sebe misliti in za svojo bodočnost skrbeti. Slovenci smo bili vajeni, da vselej upoštevamo pred vsem koristi drugih, da se najprej plašno vprašamo, kaj porečejo visoki gospodi, če mi stopimo na svetlo s kako narodno zahtevo. Vsako stvar v politiki sodimo mi zdaj samo s stališča: ali to koristi našemu narodu in je-li nas to bliža naši državi, kot jo zahtevamo v deklaraciji od 30. maja 1917. Je-li je to po godu slučajnim mogotcem na Ogrskem ali na Dunaju, to nas ne sme ovirati. Malenkostne zamere pri ljudeh, ki so bili dozdej vajeni samo naše ponižnosti, nas ne zadržujejo. So se že precej navadili tudi od revežev-Slovencev slišati čisto nove glasove.

Če se gre za narodno življenje, ne bomo strahotno skrivali mnenja, ampak brez obzira povedali svoje zahteve.

Da more to imeti težke posledice ne le za naš narod, ampak tudi za starodavno Avstrijo — ki jo nekateri mislijo najboljšo braniti s prikriivanjem resničnega razpoloženja — to je tudi brezdvomno. Zato pa bomo svarili še nadalje, dasi se bojimo, da zadenemo na gluha ušesa.

Govor dr. Korošca.

Po izvajanjih ministra za ljudsko prehrano v seji dne 21. novembra je povzel besedo poslanec dr. Korošec, da razpravlja o razmerah na Spodnje-Štajerskem. Govornik se je najprvo pritoževal o čudnem postopanju štajerske cesarske namestnije. Dosedaj se namestnik ni oziral na nobeno pritožbo o postopanju oblasti na Slovenskem Štajerskem pri rekviziciji živil. Iz tega vzroka so tudi slovenskoštajerski poslanci odklonili svoje sodelovanje pri enketi o aprovizaciji štajerske. Govornik opisuje brezupne prehranjevalne razmere na Štajerskem. Na Štajerskem prvotno ni bilo vojaških rekvizicij. Sicer pa je treba vprašati: Zakaj se ne rekvirira v vseh deželah po vojaštvu, če se to vrši v nekaterih deželah. Kot velik pogrešek moramo označiti, da prehranjevalno ministrstvo še do danes ni prišlo tako daleč, da bi si sestavilo dobro produkcijsko in konzumno statistiko.

Prebivalstvo Slovenskega Štajerja ima resne pritožbe proti načinu rekvizicije krompirja. Pogreški, ki se pri tem dogajajo, se morajo pred vsem pripisovati pomanjkanju dobre statistike. Organi, kojim je izročena rekvizicija, pridejo h kmetu z lističem, na katerem je napisano, koliko je baje pridelal isti kmet, koliko rabi sam in koliko mu je treba oddati. Da je mogoče pri ministru doseči odpomoč, je potrebno, da pridejo k njemu kar cele deputacije. Ljudstvo, ki ob tem času doma rabi vsako moč, mora iti samo k ministru in mu pripovedovati, kaj se zunaj dogaja.

Pri rekviziciji sena in slame se postopa kar

Te besede so vzbudile navdušeno odobravanje pri Čehih in Jugoslovanih. Besede so najresnejši opomin vladi in zdi se, da so bile prav uvaževane.

In res, če bi bila posledica našega truda in prelite krvi, da Nemci kar čez noč dobe v Avstriji večino in nas potem — poznamo jih dobro! — brez usmiljenja uničijo, kdo nam more zameriti, ako pri tem stavimo tudi taka vprašanja?

Na misel grofa Czernina, da Ukrajince izroči Poljski, je odgovoril v imenu galiških Ukrajincev poslanec Singalevič, da v tem slučaju Ukrajinci v Av-

LISTEK

Stoletnica Trstenjakovega rojstva.

(Konec.)

V resnici je po svojem neumornem delovanju Trstenjak idealen mož. Le kratkih 10 let je bil v akademskem poklicu kot gimnazijski profesor, l. 1861—1868 je bil župnik v St. Juriju ob južni žel., potem l. 1868—1879 na Ponikvi, naposled od l. 1879 do svoje smrti 2. febr. 1890 v Starem trgu pri Slov. Gradcu. Te razmere nikakor niso prijale njegovemu znanstvenemu delu. Poleg stanovskih opravil je na vseh treh župnijah imel obilo gospodarskih skrbi in sitnosti, na razpolago ni imel javne velike knjižnice in arhiva, da je mož vendar ves ta čas vstrajno deloval na literarnem polju, mu gre vsa čast. Obnem pa je bil dober gospodar. Nesebična ljubezen do naroda in znanosti ga je ves čas vodila in v nemala, da je neumorno delal, učil, pisal, navduševal, žrtvoval svoje dušne in gmotne moči. Slave in priznanja v malenkostnih naših razmerah ni pričakoval, še manj honorarja, veselje mu je delalo le, če je mogel kaj storiti za znanstvo, zlasti pa, če se mu je posrečilo, vzbuditi in pridobiti za književno delo kak mladi talent. Kot župnik na Ponikvi vodi uredništvo v Mariboru od l. 1872 izhajajoče „Zore“ in spisuje razpravo o slov. elementih v venetščini. Koncem l. 1873 prepusti uredništvo „Zore“ prof. Pajku, pridržal si pa uredništvo „Zorine“ priloge „Vestnika“, kakor izrečno pravi, „iz gole ljubezni do naše književnosti.“ „Zora“ bi naj gojila leposlovje in podajala ob-

činstvu v poljudni obliki posledke raznih znanstev, „Vestnik pa bi naj prinašal znanstvene razprave. Vsled neugodnih razmer se lista nista mogla dolgo držati, l. 1878 preneha „Zora“, a neuspeh ni zlomil kril podjetnemu možu, l. 1880 ustanovi z dr. Krekom in Sketom znanstveni list „Kres“, kateremu ostane glavni sotrudnik, dokler tudi ta list ni ugasnil. Nekaj let pozneje je zatonilo tudi Trstenjakovo delapolno življenje. Pri svojem obsežnem znanju in silni energiji duha bi se bil v ugodnejših razmerah Trstenjak razvil v učenjaka svetovnega slovesa in bi bil lahko na zgodovinskem polju drugi Miklošič.

Največ po prizadevanju Trstenjakovem se je ustanovilo pisateljsko podporno društvo, kateremu je bil Trstenjak prvi predsednik. Pobuda in podpora mladih znanstvenikov je bila Trstenjaku vedno pri sreči.

Tak stoji Trstenjak ob 100letnici svojega rojstva pred sodiščem zgodovine. On sam nam podaja načelo, po katerem se naj presoja njegova dela. V uvodu k svoji knjigi „Veriand“ (str. 4) je zapisal besede: „Vituperetis, modo corrigatis.“ Grajajte, da le popravite! Historična kritika ima pravico in dolžnost grajati, t. j. odkriti in priznati pomanjkljivosti v delih prejšnjih časov, toda ne sme se pozabiti tudi na drugi del: mesto pomanjkljivega in nedostatega postaviti kaj popolnejšega.

Zlasti to drugo točko hoče prevzeti in izvrševati kot nekako oporoko Trstenjakovo naše „Zgodovinsko društvo.“ Stoletnica tega zvestega delavca v sedanjih nevarnih časih naj vzbudi med rojaki zmisel za idealne dobrine znanosti in umetnosti. Dejanj zahteva naš čas, ne besed in zdravic! Naš celokupni narodopolitični in kulturni program se mora tako prirojiti, da bo v njem znanstvo imelo samostoj-

no vrednoto, zlasti historično-umetniško znanstvo. Po pravici se imenuje zgodovina filozofija, ki uči z vzgledi. Brez historično-estetske izobrazbe ni govora o pravi ljudski in narodni kulturi. Morda težki časi železne sedanosti porivajo bolj politiko v ospredje narodnega življenja. Toda slepec na potu je politika, ki nima za seboj celokupnega kulturnega dela, zlasti zgodovinskega znanja. Znanstvo, posebej historično, ne sme biti sicer dekla politiki in njenim časovnim strujam, a znanstvo ravno s tem, da služi edino resnici, daje pravo podlago realni politiki, ki išče le dobrobit naroda.

Ideal zgodovinske vede je visok in nedosegljiv, pravi Macaulay, toda to nas ne sme motiti, da drage volje priznamo tudi najmanjšo zaslugo, ki nas povzdiguje bližje idealu, nikakor pa nas ne sili, da bi bili krivični napram umetniku. To priznanje smo dolžni tudi našemu Trstenjaku.

V linkolnski katedrali je glasovito slikano okno, ki ga je napravil neki pomagač iz steklenih koscev, katere je njegov mojster zavrgel. Ko je bilo okno zgotovljeno, je bil mojster nad umetnino tako očaran, da si je vzel življenje.

Iz takih navidezno neznatnih koscev, med njimi so tudi Trstenjakovi spisi, izdelajmo umetnino domače zgodovine in ob tej umetnini naj vzame konec nezmisljena trditev, da Slovenci nimamo zgodovine, ali da je ne potrebujemo.

Trstenjakovi rojstni hiši se pravi pri „Edelmanovih“, bil je torej Trstenjak za pravo, t. j. plemičar. A tega Trstenjak nikdar ni vpošteval, bilo mu je pa lastno duševno plemstvo znanja in plemenitega rodoljubja. Takih plemičev na duhu, vnetih za idealne dobrine, naj nam še veliko rodi slovenska mati!

naravnost brez glave. Prva za oddajo predpisana množina se je določila na polovico množine, ki se je oddala prejšnje leto. In to kljub temu, da marsikateri kmet pri letošnji suši niti ni toliko pridelal, kolikor je oddal prejšnje leto. Nasledek tega postopanja pri rekviziciji krme je strašno nazadovanje živinoreje na Štajerskem. Govornik je nato s statističnimi podatki dokazoval nazadovanje štajerske živinoreje.

Nato je razpravljajal o vprašanju, kako se bo ljudstvo oblačilo, in je zahteval, naj se prebivalstvu ki prideluje volno, pusti potrebno ovčjo volno. Nadalje zahteva, naj se štajerskemu prebivalstvu da možnost, da bo dobilo iz svinjskih kož potrebnega usnja in da se mu v tem oziru ne bo delalo nikakih težav.

Govornik je končal: O trdotah, ki jih mora prestopiti slovensko prebivalstvo na Štajerskem, je g. cesarski namestnik dobro poučen, in sicer po naravnostnih vlogah in po v državnem zboru vloženih interpelacijah. Kljub temu pa on ne stori ničesar, da bi se odpravili ti nedostatki. (Pritrjevanje.)

Za rudarje.

V seji državne zbornice dne 13. novembra je imel ob priliki, ko se je vršila razprava o zakonski predlogi glede ureditve razmer in zboljšanja plač delavcem, poslanec dr. Benkovič sledeči govor:

V predloženem zakonskem načrtu nam je rešiti sporno vprašanje, ki ga vsebuje 2. odstavek 3. §, namreč določilo, ki ga smatra vlada kot določitev najnižje mezde.

Smatram, da to določilo ne vsebuje določite minimalne mezde v pravem pomenu besede, marveč je samoobsebi, ako se že postavimo na stališče podjetnikov, nenevarno in ga bodo podjetniki žalobog mogli lahko storiti iluzorično. Saj imajo podjetniki v svojih rokah možnost, da določijo visokost plačevanja na odbitek, in bodo napravili to določilo iluzorično na enostavni način, če znižajo plačevanja na odbitek.

Sicer pa to določilo, za katero bom samoobsebi umevno glasoval, ni kaj novega. Zakaj že v ces. naredbi z dne 18. marca 1917, zadevajoči ureditev mezdnih in delavnih razmer v obratih, ki služijo v vojaške namene, najdemo v § 1 določilo, ki vsaj za dobo vojske ne vsebuje ničesar drugega, kakor določitev minimalne mezde, kajti ta določitev se glasi:

Osebam, zaposlenim v obratih, ki služijo v vojaške namene, se mora dati plača, ki odgovarja njihovim strokovnim izobrazbi in njihovemu delu, kakor tudi vsakokratnim življenjskim in delovnim razmeram.

Določilo § 3, odstavek 2, zakonske predloge, o kateri se danes vrši razprava, ni nič drugega kakor izpopolnitev določil § 1 cesarske naredbe z dne 18. marca 1917, o komisijah za pritožbe. Iz tega vzroka se po postavi, ki je danes v razpravi, ne bo ustanovilo nič novega, temveč se bo le izpopolnilo to določilo. Poljedelski minister pa je mnenja, da absolutno ne gre, da se morajo tudi plačati dela, katera se eventualno ne izvršijo.

Mi pa že imamo določilo in sicer v § 1154 b splošnega državlanskega zakonika v njegovih novi obliki, v delni noveli, po kateri se v gotovih slučajih tudi tako delo, katero se ne izvrši, kljub temu honorira; če n. pr. delavec zbolí ali če je iz kakega

drugega važnega vzroka, kakor se glasi v zakonu, zadržan pri svojem delu. Torej se tudi iz tega vzroka po določilih § 3, odstavek 2, predloge o plačah v rudarstvu ne ustvari nič novega. Mi pozdravljamo to določilo kot pripravo za določitev resnične minimalne plače, katera mora vendar enkrat prodreti v tej zbornici. Žal moram omeniti, da se mi zdi to določilo kot sigurno premalo in da se mu bodo rudarska podjetja itak izognila s tem, da plače na odbitek uclí znižajo kakor so sedaj.

Visoka zbornica! Vlada je v zadnji seji za nazadovanje produkcije v rudarstvu navedla različne vzroke. Na čelo teh vzrokov je minister postavil prehranjevalno vprašanje, in sicer popolnoma nezadostno prehrano, oziroma popolnoma premajhno prehrano rudarjev. Navesti hočem rudarski okoliš, katerega imam čast zastopati, t. j. trboveljski premo-govni revir. Trboveljski premogovni revir je zasebna last trboveljske premogokopne družbe. Razmere v tamošnjem rudarskem konzumnem skladišču so popolnoma nezadostne; rudarjem primanjkuje najpotrebnejšega. Nedavno smo čitali, da je trboveljska premogokopna družba sklenila z neko korporacijo v Zagrebu pogodbo, po kateri si je premogokopna družba na podlagi kompenzacije — za premog — osigurala mast in druga živila; toda mast je v tem rudarskem konzumnem skladišču zelo redka stvar in delavec tega živila sploh ne dobi pred oči. Ravno-tako je z drugimi živili, s krompirjem in koruzno moko. Tudi koruzna moka bi se naj na ta način, potom kompenzacij, dobila iz Zagreba, se je dobila in se tudi dobi, a očividno ne za delavce, kajti delavci že mesece in mesece niso videli koruzne moke. Isto velja tudi o fižolu, krompirju itd. Kakšni so nasledki tega? Nasledek je, da morajo vzeti delavci nabrbtnik in morajo po cele ure, da, cele dneve, prepotovati, da si s prostim nakupom nabavijo v okolici kaj živil. In če pridejo na mejo občine, jim tam stopijo nasproti žandarji ter jim odvzamejo tiste malenkosti, ki so jih z veliko težavo nabrali za svojo družino. Ker je bil apel na gospoda prehranjevalnega ministra popolnoma zaman, se obračam do ekscelence gospoda ministra za javna dela z nujno prošnjo, da odpravi te nedostatke, da bi v bodoče delavec bil prosti nakup živil tako otežkočen. V zadnjem času so se od strani delavstva, kakor tudi od strani podjetja storili primerni koraki pri vladi, da bi se za Trbovlje in za bližnje revirje, ker skladišče za živila trboveljske premogokopne družbe ne more zadostiti svoji nalogi, ustanovilo državno skladišče za živila. Stvar je sedaj v teku in jaz pozivljam visoko vlado, da se interesira za zadevo in jo spravi v pravi tir.

Minister za javna dela je v svojem zadnjem govoru, v katerem se je pečal z nazadovanjem produkcije, opozarjal na dejstvo, da je vzrok za nazadovanje tudi ta, da se delavcem namesto zvišanja plač določajo fiksne draginjske in vojne doklade, kar bi naj pri njih povečalo veselje do dela. Jaz popolnoma pritrjam naziranju nj. ekscelence, zakaj, vojne in draginjske doklade imajo samo namen, da se pride preko vojske; toda takoj po vojski se bodo z ozirrom na končano vojsko odpravile, draginja pa bo kljub temu trajala naprej.

Pravo sredstvo, da se produkcija premoga v resnici dvigne, je le povišanje mezde. Ker, ako bo delavec za svoje resnično delo bolje plačan, se poveča veselje do dela. In to stališče je tem pravilnejše, ker so vojne in draginjske doklade zlasti v trboveljskem premogovnem okolišu popolnoma nezadostne.

(Konec prihodnjic.)

Proti Šusteršiču.

„Straža“ je takoj izjavila svojo sodbo o Šusteršičevem izstopu iz Jugoslovanskega kluba, oziroma svojo obsodbo Šusteršičeve politike. Naša odkrita in možata beseda je našla splošno odobravanje. V zadoščenje nam je, da slično sodijo o Šusteršiču ne samo slovenski, marveč tudi slovanski listi.

„Narodni Listy“ v Pragi pišejo: „Energijski slovenskih zastopnikov se je posrečilo preprečiti izvolitev dr. Šusteršiča v delegacije. Konferenca z grofom Czerninom in z uradniki zunanjega ministristva, kakor tudi konference, katere je imel z zastopnikom frankove stranke, poslancem Zagorcem, dokazujejo, da dr. Šusteršič ni imel namena, da v delegacijah vodi politiko, katera odgovarja intencijam Jugoslovanskega kluba. Frankova stranka je edina, ki se, kakor znano, ni pridružila deklaraciji z dne 30. majnika. Ta stranka je tako močna, da pri zadnjih volitvah v Zagrebu ni dobila niti enega mandata. Dr. Šusteršič noče zdaj iti v boj, da se revanšira za poraz pri volitvi v delegacije. Morda bo to dobro, ker v tem slučaju je zapečaten njegov politična karijera. Na žalost, ne more se mu odvzeti čast deželnega glavarja in poslanca, čeprav bi to bilo potrebno.“

Se ostreje sodi sarajevski list nadškofa Štadlerja „Hrvatski Dnevnik.“ Pod naslovom: „Čudna uloga dr. Šusteršiča“ piše med drugim: „Mi smo dosedaj se izogibali vsaki priliki, ki se je nam nudila, da se dotaknemo spora med slovenskima voditeljema dr. Šusteršičem in pokojnim dr. Krekom, ker nam je vrlo neugodno slišati, da se hrvatska bolest — razdor — prijema tudi bratov Slovencev, ki so naša nada . . . Sedaj pa vidimo, da smo se varali v nadi, da se bo dr. Šusteršič vendar oziral na potrebe celega hrvatsko-slovenskega naroda, a ne morda na svojo osebo . . . O dr. Šusteršiču so že davno začeli krožiti nemili glasovi: da hrepeni po ministrskem stolcu, da je postal pravi tiran proti svojim političnim protivnikom, da sebe smatra za stranko itd. Zahvaliti se je treba velikemu pokojniku dr. Kreku, da ni že prej prišlo še do hujskih stvari. On se je z velikim uspehom trudil rešiti pogubni spor, in je že bila nada, da ga bo popolnoma uklonil, pa mu je nagla smrt ovrгла plemenito delo. Kakor slišimo, dr. Šusteršič, ki se ima za veliko, če ne za vse, zahvaliti nepozabnemu pokojniku, ni hotel iti na njegov pogreb. Slaba svedočba. Daleč bi nas zapeljalo, če bi očrtali vse spletke dr. Šusteršiča, da zruši gospodarsko delo dr. Kreka . . . Dr. Šusteršič ni samo protivnik svoje zemlje, katera hoče z nami živeti v jedinstveni domovini, on je tudi naš protivnik, ker podpira nam pogubni sistem . . . Dr. Šusteršič ni več s telesom v Jugoslovanskem klubu, z duhom pa že davno ni več bil v njem. Protivniki našega edinstva upirajo svoje sile, da bi med nami zasejali razpor ter oškodovali zajedniško stvar, na žalost tudi uspevajo od Triglava do Drine in od Drave do Jadrana. Kmalu bomo morda doživeli še kakšno iznenadenje. Pa bodi: treba je, da se naš

V kupeju.

Fr. Hr.

Kadarkoli gledam to pusto jesensko deževno vreme, se vedno spomnim na lepe poletne dneve. In kadar mi sili mraz skozi obleko, mi še bolj stresa kosti, če pomislim na tisto toploto, ki nas je letošnje poletje ogrevala. Pa kakor si sedaj želim tedanje toplote, tako sem si takrat želel sedanjega hladu — kajti včasih je bilo že res tako soparno, da že dihati ni bilo več mogoče.

Spominjam se, kaka soparica nas je morila neko avgustovo popoldne v kupeju edinega civilnega vlaka na južni železnici. Mislil bi, da se peljemo po saharški puščavi in ne po lepi, zeleni, slovenski zemlji.

V kupeju nas je bilo več. Pri oknu na moji strani je sedela mlada dama, Čehinja. Peljala se je iz Ljubljane, kamor je šla obiskat svojega soproga. Bila je zelo vesela, da je videla slovensko prestolico, kl vse, posebno Čeha, tako gostoljubno sprejema, da so kakor doma. Mehka radost je sijala iz njenih mirnotopljenih oči in smeh je bil na njenem rožnem licu, ko nam je pripovedovala.

Njej nasproti je sedela nekoliko starejša gop. Naslonjena na okno, je strmela pred sebe v tla. Njen pogled je bil kakor vžigajoč ogenj. Temne, goste obrvi so bile pod malo nagrbčenim visokim čelom skupaj zrastle. Od srede čela sta tekla izpod prozornega modrosvilenega ogrinjala dva pasova temnih las in se kmalu zopet skrila pod ovijalo. Se-

dela je tako nepremično, le vlak jo je stresaval. Le kadar se je ozrla v Čehinjo, ki je pripovedovala, sem videl žalost v njenih očeh in bridkost zarezano v njeno lice. Ko je pogovor nanesel na vojake, je povedala, da je Hrvatica in se pelje na Dunaj k sinu, ki je izgubil v vojski dražje kakor življenje — vid.

Ko nam je to povedala, smo postali vsi žalostni kakor ona, vsi strmeli v tla in mislili na grozo, ki jo morajo naši trpeti. Skozi do polovice odprto okno se je zaganjal hladilen veter in razganjal soparico nad nami.

Prišli smo v Celje. Dve ženski, ki sta bili pri vratih, sta izstopili. Ker so bila vrata odprta, pa je Čehinja okno čisto zaprla, da ni bilo prepriha. Dva sta vstopila v naš kupe, a napravila sta hrup, kakor da jih je dvajset. Prvemu, ki je prihajal v naš oddelek, nismo mogli takoj videti v obraz, ker je šel s hrbotom naprej, na katerem je počival dobro natlačeni nahrbtnik. Ko se je srečno preril skozi zanj bolj tesna vrata, smo ga mogli videti v masno zaliti obraz, kakor obraz mesarice. Godrnjal je neprestano. Mi smo ga začudeno poslušali in gledali, kajti našo prtljago je s svojim nahrbtnikom kar odrinil, toliko, da ni doli padla. Čez dragocen klobuk mlade Čehinje je položil svojo težko palico. Pogladi se je po pleči, čez obraz in okrog ust, nato z obema rokama po trebuhu, svojem obilnem predsojdu, na katerem jih je sklenil. Ko se je vsedel, se je oddahnil, kakor da je naredil veliko kulturno delo.

„Pojdí sedet, saj je prostora“, je nemški povabil svojega sopotnika, nas pa z zaničljivim pogledom ošvignil. Oni se je odzval njegovemu vabilu. Najpo-

preje je dobil vstop velik rjav kovček, katerega je porival s svojim zavaljenim telesom v kupe. Obrnil se je na stran, kjer je sedela Hrvatica, vrgel kovček s silo na pregrajo na njen dežnik in potisnil še njeno prtljago v kot. Vsi smo ga že nevoljno gledali, a rekel mu ni nihče ničesar. Ko je malo po madžarsko zaklel, je sedel vis-a-vis svojemu debelemu prijatelju.

Naravnost ju nisem hotel pogledati, le samo od strani sem se tja ozrl. Kolena sta imela popolnoma sklenjena in — kaj takega še nisem videl — celo s trebuhom sta se dotikala. Vročje jima je bilo. Pot jima je tekel z enega podbradka na drugega, dokler ni zdrčal za široko razpeto srajco. A hladila sta se s tem, da sta pustila vrata odprta. Seveda, ker je bil veter le tam in še zelo lahek, ga mi sploh nismo čutili. Zato nas je vedno bolj tlačila čudnega vzduha polna soparica.

Ozrl sem se naravnost v nju, da bi ju na ta način opozoril, naj zapreta vrata, da odpremo okno. Na ta način bi lahko celi kupe hladili. A za moj pogled se nista zmenila. Njun pogovor je tekel dalje, in še ozrl se ni nihče na nas. Pogledal sem Čehinjo. Gledala je skozi okno lepe mimohiteče kraje in si želela hladu, ki morda leži nad njimi. Iz njenih oči ni več žarel tisti blaženo mehki pogled, kakor poprej, ampak tolik srd in odločnost, kakor da gledam pred seboj svetopisemsko Judito. In Hrvatica je stisnila svojo temnordečo spodnjo ustnico pod svetlobele zobe, katerih rob je zažarel izpod rdečice zgornje ustnice.

(Konec prih.)

tabor izčisti! Kdo je dezertiral z duhom, naj tudi dezertira s telesom. Naša ideja bo preživela vse svoje protivnike. Če odide dr. Šusteršič, bo pristopil drug."

Zagrebske „Novine“ — tudi izrazito katoliški list — pišejo: „Dr. Šusteršič je storil odločen korak. Situacija je sedaj popolnoma jasna in Jugoslovanskemu klubu se ne bo več treba bati zakulisnih konferenc z avstrijskimi ministri in udarcev v hrbet. Nastop Jugoslovanskega kluba bo bolj jedinstven in zato bolj energičen. Kakor govorijo vsi znaki, se bo skupina Šusteršičeva naslonila na stranko pokojnega dr. Josipa Franka na Hrvatskem. Ideologija obeh strank je enaka: zakonita in korektna opozicija, ki stoji na oportunističnem stališču brez radikalnih potez. Dr. Šusteršič bo razvil veliko agitacijo, in zdi se, da mu ne bo manjkalo pristavšev, ki se bodo uvečali zavoljo njegovega službenega položaja. Sicer pa bo čas kmalu pokazal, da je tudi to brezuspešen udarec in da se ne bo več mogel na našem jugu pojaviti človek vladnega zaupanja na Dunaju, ki bi mogel zbirati okoli sebe stranko. Dunaj in Pešta se bota radovala zavoljo tega razkola, pa treba je znati, da stojijo naše narodne vrste bolj čvrsto kakor kedaj poprej. Mi bomo hodili po začetem potu do končnega cilja narodne svobode in samostalnosti.“

„Hrvatska Država“ — list Starčevićanske stranke prava — poroča o Šusteršičevem izstopu in o njegovih dveh izjavah in kratko dostavlja: „Ako je kdo pridobil z izstopom dr. Šusteršiča, je gotovo pridobil Jugoslovanski klub. Bolj kompakten in bolj edin bo sedaj še bolj energično zastopal narodne interese.“

Jugoslovanski klub o volitvi delegata za Kranjsko.

Jugoslovanski klub je sklenil v svoji seji dne 20. novembra soglasno:

Izvolitev poslanca dr. Korošca delegatom za Kranjsko je bila poslancu dr. Šusteršiču v povod, da je izstopil iz kluba. V obrazloženje tega koraka navaja, da je izgubil zaupanje do raznih klubovih članov, zlasti pa do klubovega načelnika.

Temu nasproti izjavlja Jugoslovanski klub, da je v splošno narodnem interesu smatral za neobhodno potrebno, da v sedanjem veleresnem času zastopa klubovo politiko posebno tudi v delegacijah njegov načelnik in je zato z veseljem pozdravil ponudbo kranjskih poslancev, ki so svoj delegacijski mandat stavili načelniku na razpolago.

Za to vpoštevanje splošno narodnih interesov izreka klub svojo zahvalo vsem tistim kranjskim poslancem, ki so oddali svoje glasove dr. Korošču.

Obenem izreka tudi klubovemu načelniku svojo polno zaupanje v prepričanju, da bo tudi v naprej kakor doslej odločno in nesebično zastopal klubovo stališče.

Kranjski poslanci S. L. S. proti Šusteršiču

Z ozirom na Šusteršičevo izjavo o priliki njegovega izstopa so kranjski poslanci Demšar, Gostinčar, Hladnik, Jarc, vitez Pogačnik, Lovro Pogačnik objavili naslednje razjasnilo:

„Že majnika meseca se je odločila pretežna večina kranjskih poslancev S. L. S., da voli v letošnje delegacije — ne glede na osebo — načelnika Jugoslovanskega kluba in mu da s tem priložnost zastopati deklaracijsko politiko kluba tudi tam. G. dr. Korošec je kot takratni načelnik vodil vse pogovore in pogajanja tako z vlado, kakor z različnimi državnozborskimi klubi, zastopniki Hrvatske, Bosne in Hercegovine, ter je vsled tega v sedanjem času, ko ne gre samo za koristi posameznih dežel, ampak le pred vsem za interese celokupnega jugoslovanskega naroda, v prvi vrsti poklican govoriti v delegacijah. Štajerska letos nima slovenskega zastopnika v delegacijah. Goričani so radi vojnih dogodkov doma poglobili važnost na to, da so zastopani po svojem ožjem rojaku, o čemer je tudi g. dr. Šusteršič vedel. Dosedaj je bil 15 dolgih let g. dr. Šusteršič vedno delegat, razen kadar je sam na lastno roko določil g. dr. Korošca za delegata za Kranjsko. Ker g. dr. Šusteršič javno izjavlja, da je nezaupnost do raznih članov, osebno pa do načelstva vzrok njegovega izstopa iz skupnega kluba, potem smo tudi mi prisiljeni povedati javnosti, da g. dr. Šusteršič že delj časa iz tehničnih vzrokov ne uživa tistega zaupanja, da bi mu mogli poveriti v tem usodnem trenutku zastopstvo naše stvari v delegacijah. S tem izvršujemo tudi en del poslednje volje našega nepozabnega dr. Kreka. Nismo se mogli odločiti zanj, tudi ako bi ne imeli ozirom na klubovega načelnika. Mi iz napadov

načelnika S. L. S. na-se ne izvajamo nobenih posledic, ampak izjavljamo, da ostanemo prejkoslej zvesti programatičnim načelom stranke, katera naj bo prepričana, da smo ravnali po svoji najboljši vesti in da je bilo naše postopanje stvarno edino umestno v trenutku, ko ne gre za posamezne osebe, ampak za usodo velike jugoslovanske ideje.“

Z ozirom na sejo izvršilnega odbora S. L. S. so imenovani poslanci poslali sledečo izjavo:

„Protistramo najodločneje proti temu, da je načelnik stranke sklical izvršilni odbor na dan, ko je nam, ki vestno izvršujemo svoje poslanske dolžnosti, nemogoče se udeležiti seje, v kateri naj se izvrši, kakor grozi g. načelnik, obračun.“

Na dnevnem redu državnega zbora so tekoči teden stopila v ospredje važna vprašanja prehrane prebivalstva, rekvizicije, kakor tudi podaljšanje pogodbe z Ogrsko. Torej vprašanja, katera nedvomno zahtevajo navzočnost prav vseh poslancev S. L. S. brez izjeme. Mi se osebno čutimo prizadete po kategoričnem sklepu izvršilnega odbora, voliti delegatom dr. Šusteršiča, ker si doslej izvršilni odbor nikdar ni lastil te pravice, odkar obstoji stranka. Za primer navajamo, da so se celo deželni odborniki sedaj določevali vedno le v klubovi seji deželnih poslancev. To pa je tudi popolnoma naravno, da le poslanci, ki imajo edini popoln vpogled v politično situacijo in tudi edini nosijo odgovornost za vse posledice, da sami po svoji najboljši vesti volijo v odseke, zastopstva, komisije in delegacije tiste osebe, do katerih imajo tako v osebnem kakor v stvarnem oziru zadostno zaupanje. G. dr. Šusteršič se je odtegoval v zadnjem času vsakemu parlamentarnemu delu z malimi izjemami. Odklonil je izvolitev v odseke in ponudeno mu mesto v parlamentarno komisijo Jugoslovanskega kluba in se udeleževal le zelo redko javnih sej državnega zbora. Že to vzroka do volj, da ga nismo volili v delegacije.“

Volilci proti Šusteršiču.

Do 100 volilcev S. L. S. iz občin Št. Vid nad Ljubljano, Gornja Šiška in iz vasi Tacen in Martin pod Smarno goro je dne 21. novembra načelniku S. L. S. dr. Šusteršiču poslalo sledečo izjavo: Blagorodni g. poslanec! Podpisani volilci, somišljeniki S. L. S., zelo obžalujemo, da ste izstopili iz Jugoslovanskega kluba, kateri zasluži in sedaj tudi potrebuje popolnega zaupanja. V tem kritičnem in za vse avstrijsko jugoslovanstvo tako odločilnem času morajo pasti vsi osebni ozirji. Zato Vas, blagorodni g. poslanec, nujno prosimo in pozivljamo, da nemudoma prekličete svoj izstop iz Jugoslovanskega kluba, pa tudi vnaprej kot zvest in delaven član tega kluba zastopate korist in blagor vsega slovenskega ljudstva. Ako te naše nujne prošnje in želje ne izpolnite, bomo prisiljeni, Vam kot poslancu in načelniku S. L. S. odreči svoje zaupanje.“

Državni zbor.

V torkovi seji je zbornica nadaljevala razpravo o zakonski predlogi glede ustanovitve novega ministrstva za socialno oskrbo. K besedi se je med drugimi oglasil tudi minister dr. Mataja, ki je obrazložil posamezne točke delokroga novega ministrstva, kakor mladinska oskrba, oskrba vojnih oškodovanih in preostalih v vojni padlih vojakov, oskrba žen vojnih invalidov, stanovanjska oskrba za državne uslužbence, rešitev o vprašanju organizacije posredovanja za delo, vprašanje bolniškega zavarovanja in še več drugih. Zakonska predloga, da se ustanovi novo ministrstvo za socialno oskrbo, je bila skoraj enoglasno sprejeta, nakar se je vršila razprava o zakonski predlogi glede izbrisa posledic kazenskih obsodb. Ta zakonska predloga določa, da bi se obsojenim osebam, ki so bile na dobrem glasu, predno so bile obsojene, spregledale posledice kazenske obsodbe, ako popravijo storjeno škodo in ako je od obsodbe preteklo več let, ne da bi bile v novi sodnijski kaznovane. Po tem zakonu bi se take osebe smatralo, kakor da bi sploh ne bile predkaznovane. Tak zakon bi bil zlasti v prid mladinskim osebam, ki so v svoji mladinski nepremišljenosti zagrešile kako sodnijsko obsodbo, v poznejši dobi pa niso bile nič več kaznovane. Take osebe se bodo po novem zakonu smatrale kakor da bi sploh ne bile predkaznovane. Zbornica je sprejela to zakonsko predlogo. Končno je zbornica razpravljala o zakonski predlogi glede enkratnega zvišanja draginskih doklad državnim uslužbencem, zlasti uslužbencem nižjih činovnih razredov. Tudi to zakonsko predlogo je zbornica sprejela, nakar je vlada predložila zbornici več zakonskih načrtov, kakor glede zvišanja davka na sladkor, glede začasne pogodbe z Ogrsko in obdačenja avstro-ogrskemu banke.

Sredina seja zbornice se je vršila v znamenju raznih vprašanj in interpelacij glede ljudske prehrane. Vlada predloga glede zvišanja davka na sladkor je bila izročena finančnemu odseku, predloga glede premestitve okrožnega sodišča iz Rovinja v Pulj justičnemu odseku, vladni predlogi glede podaljšanja pogodbe z Ogrsko ter obdačenja avstro-ogrskemu banke sta pa bili izročeni nagodbenemu odse-

ku. Prečitana je bila nato interpelacija čeških in jugoslovanskih poslancev, v kateri se z ozirom na izjave ogrske vlade, podane v seji ogrske zbornice z dne 20. novembra, svari vlada, da ista naj ne eksponira krone v političnih bojih; obenem se pozivata ministrski predsednik in justični minister, da podata natančna tozadevna pojasnila o tem, kake in ktere obljube in izjave je dala avstrijska vlada ogrski vladi v zadevi deklaracije Čehov in Jugoslovancev, podane dne 30. maja v državni zbornici. Nato se je vršila razprava v zbornici glede raznih vprašanj o ljudski prehrani. V teku razprave je prišlo do hudih spopadov med zborničnim predsednikom dr. Grošom in nemškimi agrarnimi poslanci, ker je hotel nemški agrarni poslanec Goll govoriti delj kakor 20 minut. V zbornici je nastal silen hrup in prerekanje, ki se je le počasi poglobilo. K besedi se je oglasil minister za ljudsko prehrano Höfer, ki se je zavaroval proti trditvi raznih agrarnih poslancev, češ, da je ministrstvo za ljudsko prehrano sovražno kmetijstvu. Glede porazdelitve krompirja je izjavil, da se je letos, kakor se ceni, pridelalo v Avstriji okrog 70 milijonov meterskih stotov krompirja in da se bo od te količine vzelo okrog 17 milijonov meterskih stotov, ki se bodo porabili za civilno prebivalstvo. Na medklie češkega poslanca Frante, katero množino krompirja nam bo letos od svoje obilne letine dala na razpolago Nemčija, je odgovoril minister, da nam bo letos dala Nemčija 4000 vagonov krompirja, ki se bo porazdelil med Tirolsko, Predalpsko in Solnograško. Kar dostaje rekvizicije sena in slame za armadne namene, je omenil minister, da se bo moralo brezpogojno rekvirirati za armadne namene do 7.4 milijonov meterskih stotov sena in slame. Nazadnje je še omenil nevarnost, da nam bo kmalu zmanjkalo kavinih zalog, vsled česar je bila vlada prisiljena, da je začela izdajati kavo z razno primesjo. Za njim je govoril poslanec dr. Korošec, ki je ožigosal postopanje štajerskega cesarskega namestnika glede rekvizicij živil na Slovenskem Štajerskem. Njegov govor pridobujemo na drugem mestu. Nato je slovenski poslanec Jarc ožigosal v ostrih besedah zlorabo besede patriotizem pri raznih rekvizicijah. Kmetom se predbaciva, češ, da so pre malo patriotični, če za vojaštvo ne dajajo zelo hitro potrebnih živil. Tudi vlada se poslužuje takih očitanj. Obe državni polovici bi morali v enaki meri dajati to, kar se zahteva od njih. Toda za Ogre ne velja izraz „vztrajati.“ Nadalje se pritožuje glede presilnih rekvizicij sena in slame na Kranjskem; Kranjska je vsled tega, ker je neposredno za ledje so soško fronto, vsled silnih rekvizicij takorekoč brez vse živine. Veliko krivda zadene tudi vojaško upravo, ki pusti na tisoče vagonov sena in slame ležati zunaj na prostem, kjer lije dež na nje in kjer segnijo seno in slama. Tudi nima avstrijska vlada potrebnega poguma, da bi glede enakomerne porazdelitve in rekvizicije raznih potrebščin spregovorila z ogrsko vlado kako resno besedo. Pač pa je mogoče nekaj drugega, da bi namreč, ako bi zbornica nadaljevala svoje napade na Ogrsko, justični minister Schauer iztaknil kje kak nov paragraf, da bi se kazensko postopalo proti tistemu poslancu, ki bi trdil, da Ogrska glede dajatev ne izvršuje svoje dolžnosti. Govornik je nato vprašal vlado, kakšno množino sena, slame, živine in krompirja smo dobili iz Ogrske. Slično kakor s krmili, stoji razmere glede drugih živil. Vztrajati ali vzdržati ne bomo mogli, ako nam Ogrska ne bo dala vsaj toliko, kot je nam dajala v mirnih časih. Ako minister za ljudsko prehrano naglaša, da zalaga Ogrska vso armado s krušnim žitom, naj minister še tudi pove, kam neki sedaj pride tistih 140.000 vagonov živil, katere nam je dajala Ogrska v mirnem času. Poslanec je nadalje vprašal ministra Höferja, kaj je s tistimi žibili, katera smo vplenili v Italiji, da se ta živila zasigurajo pred pretiranimi cenami, kajti že sedaj se plačujejo na Dunaju za olje, riž itd. nečuvveno visoke svote. Končno je govornik pozival vlado, naj bo toliko možata, da bo vsaj sedaj v zadnji uri postopala bolj odločno proti Ogrski. — Poslanec dr. Benko-vič interpelira domobranskega ministra v zadevi oprostitev od črnovojnne dolžnosti, zahtevajoč: 1. da se onim, ki so „s končnim terminom“ oproščeni, tako da bi morali po tem terminu brezpogojno nastopiti aktivno vojaško službo, oprostitev na prošnjo podaljša, če niso sposobni za frontno službo in če so v civilnem razmerju še dalje neobhodno potrebni, tedaj posebno poljedelecem; 2. da se takoj izvršijo one oprostitev, katera vojaška poveljstva samolastno zavlačujejo in da se poveljstvom strogo prepove take samovoljnosti. — Slovenski poslanci Jugoslovanskega kluba dr. Korošec, dr. Ravnihar, dr. Pogačnik in prof. Jarc so vložili 72 strani obširno interpelacijo na celokupno ministrstvo v zadevi prepovedi rabe slovenskih čitank na srednjih šolah. Posebno poglavje je posvečeno strupenemu sovražniku vsake slovenske kulture Kalteneckerju. Ta gospod je započel preganjanje na iniciativo graških pobalnov v letu 1914, ki so pričeli s preganjanjem Slovencev pod naslovom nekega delavnega odbora. — Poslanec dr. Lovro Pogačnik je vložil na trgovinskega ministra naslednjo interpelacijo: Dočim imajo poštni pečati v Dalmaciji na prvem mestu hrvatsko in na drugem mestu italijansko označilo, dočim sta na Češkem in Moravskem češko in nemško označilo enakopravni ni pa nikjer izvedena taka enakopravnost v slovenskih deželah Kranjsko, Štajersko, Ko-

roško in Primorsko. Da, na Južnem Štajerskem mnogi kraji z močno slovensko manjšino sploh nimajo nikakega slovenskega označila, enako na Koroškem z malo izjemo celo čisto slovenski kraji. In prav tako nima poštni pečat mesta Gorice in Trsta slovenskega označila, dočim pa imajo čisto slovenski kraji kakor Tolmin, Kobarid, Bovec in drugi nemško označilo celo na prvem mestu. Z ozirom na to vprašamo: Ali hoče nj. ekscelencja izvesti popolno enakopravnost pri označevanju na poštnih pečatih v gori imenovanih deželah? — Poslanec Brenčič je podal interpelacijo proti nemškemu dopisovanju sodnij na Spodnjem Štajerskem in Koroškem na župnijske urade. To je nov korak za germanizacijo, proti kateri interpelantje protestirajo. Kakor se nam poroča, ne dopisujejo samo sodnije, marveč tudi razne druge oblasti na Spodnjem Štajerskem župnim uradom dosledno in skoraj izključno nemško. Treba bo ta nemškutarški Avgijev hlev temeljito izčistiti vsake germanizacije, naj pride od kogarkoli. — Nato so se vršile volitve v takozvano kvotno deputacijo, v katero je bil izmed Slovencev izvoljen poslanec Laginja.

Prihodnja seja danes v petek, dne 23. nov.

Italijansko bojišče.

Ob Piavi so Italijani organizirali resnejši odpor proti našemu prodiranju preko Piave. Desni breg Piave nudi Italijanom izborni obrambo, ker je zelo strm in ga torej naši ne morejo zlahka doseči. Da bi dosegli svoj namen, so Italijani zbrali na višini Il Montello med krajema Nervesa in Cornuda na desnem bregu močno artilerijo, katera siplje na naše postojanke na levem bregu Piave močen ogenj. — Med Brento in Piavo so deli Krausove skupine z naskokom zavzeli višinski postojanki M. Fontana secca in Monte Spinuccia. Boj za Monte Tomba in Monte Grappa pa se še nadaljuje. Naši torej na tem delu bojišča kljub številnemu ojačevanju, ki ga dobivajo Italijani, polagoma prodirajo iz gorovja v nižavo. — Iz prostora med Brento in Adičo nobenih poročil. — Švicarska poročila pravijo, da je italijansko armadno vodstvo odredilo izpraznitev ozemlja daleč nazaj za sedanjo italijansko fronto. Iz tega se sklepa, da računa sovražnik z umikom od Piave do Adiče.

Italijanski napadi ob spodnji Piavi.

Iz italijanskih uradnih poročil je posneti, da so pričeli Lahi napadati tudi ob spodnjem toku Piave in se trudijo, da bi vrgli Borojevičovo armado nazaj. Skoro gotovo se gre tukaj samo za boje naših čet, ki so prodrle na desni breg Piave in ki, so bile, kakor piše „Pester Lloyd“, oddaljene od Benetk samo še 14 km.

Italijani med Brento in Piavo v premoči?

Med Brento in Piavo, in sicer v ozemlju gore Monte Tomba (južno od mesteca Quero), se vršijo srditi boji. Našim se je že posrečilo zavzeti severno pobočje te gore. Monte Tomba in Monte Grappa sta zadnji važnejši višinski postojanki, ki zavirata našim dohod v prostor Bassano—Trevizo. Če bi Lahi izgubili ti dve postojanki, bi bilo njih armadnemu vodstvu nemogoče držati fronto ob Piavi, in onemogočen bi tudi bil sovražni odpor na ozemlju Sedem občin. Italijansko in francosko armadno poveljstvo je torej v naglici vrglo med Piavo in Brento številne rezerve, posebno došle francoske in angleške čete. Sovražnik je, kar se tiče števila moštva, v tem prostoru sedaj v premoči. Pričakovati torej smemo, da se bodo na tem delu fronte odigravali v bodočih dneh resni boji.

Rusko bojišče.

Kakor se v nekaterih listih poroča, se Rusi pripravljajo, da zapustijo vzhodnogališki mesti Grzymalov in Skalat, ki sta bili v njihovi posesti. Prednje postojanke so že izpraznili. To bi torej bilo znamenje, da se Rusi iz bojišča umikajo na mirovno polje. Novi ruski minister je baje tudi odredil, da se štiridesetletni izpustijo iz armadne zveze. To bi bil začetek ruske demobilizacije. V vrsto teh poročil tudi spada vest balkanskega poročevalca angleškega lista „Times“, da je Lenin kot poglavar boljševikov, ki se baje zdaj čutijo dovolj močne, brzojavil vsem vojskujočim se državam, da naj sklenejo trimesečno premirje. Reuter celo poroča, da je vlada boljševikov ukazala vrhovnim poveljnikom, naj se sovražnim poveljnikom približajo ter jim ponudijo premirje, da bi se mogla začeti mirovna pogajanja. Uradno pa še ta poročila niso potrjena.

Francosko bojišče.

V Flandriji in sicer v odseku pri mestu Cambrai so Francozi in Angleži pred nekaterimi dnevi pričeli z ofenzivo in so nemško fronto južnozahodno od omenjenega mesta vpognili za 8 do 10 km. V predornem odseku je zbral sovražnik svoje najboljše sveže čete, da razširi svoj prvotni uspeh.

Clemenceau za brezobzirno nadaljevanje vojske.

Novi francoski ministrski predsednik Clemenceau je podal dne 20. t. m. v francoski zbornici izjavo, iz katere je razvidno, da je strastno zavzet za nadaljevanje vojske. Njegova izjava navaja: Prevzeli smo vlado, da vojsko s podvojenim naporom nadaljujemo. Predstavljamo se prešinjeni edine misli na neomejeno vojsko. Z vojaki živimo, trpimo, bori se ž njimi, vsem se odpovejmo, kar ne pripada domovini. Skupno z vsemi našimi zavezniki tvorimo neomajljivo skalo, zaporo, ki je ni mogoče prekoračiti. Molčeči vojaki v tvornicah, ki lahko rečejo z vojaki v strelskih jarkih, da delajo vse za domovino. Storile so se napake; popravimo jih. Zločini so se zgodili proti Franciji; hitro jih kaznujmo. Pokora se mora izvesti strogo po postavi. Od te dolžnosti nas ne odvrnejo oziri na osebe in ne politične strasti. Preveč francoske krvi se je že prelilo. Slabost pomenja sokrivdo. Vse krivce pred vojno sodišče! Nobene pacifiistične vojske več! Ne izdajalstva, ne polovičnega izdajalstva. Vojsko more le vojska ubiti. Med dva ognja ne smejo naše armade priti. — Izjava vlade je zbornica sprejela s 418 proti 65 glasovom. — Potem, ko so prečitali izjavo, je izjavil Clemenceau, da ni iskal moči. Če mu zbornica ne zaupa, naj pove, ker se mu itak bliža življenje koncu. Ne veruje, da bi zveza narodov končala vojsko, ker bi pristopu Nemčije ugovarjal, ker ne da ničesar na njen podpis. Moj smoter je zmaga. Socijalistom je rekel: Vaše mišljenje je plemenito, ljudje, ki se bijejo, hočejo mir; med tem ko se bijejo, se zbirajo socialisti in pravijo, da jutri pričakujejo pogajanj in da bomo jutri stali na pragu miru. Tako se narod le razoroži. Clemenceau je obljubil, da bo odpravil tajno diplomacijo in nastopil za neomejeno vojsko.

Turška bojišča.

Po poročilih iz Londona so Angleži dne 17. novembra zasedli Jafu, ki leži ob skalnati morski obali v južni Palestini. Mesto šteje 45.000 prebivalcev, med temi je samo 8000 kristjanov, 2000 južov, ostali so pa mohamedanci. Jafa je staro mesto kajti v raznih egiptovskih napisih se imenuje že leta 2000 pr. Kr. r. Jafa je večkrat menjala svoje gospodarje. Za časa, ko se je mudil sv. Peter v Jafi, je bilo mesto pod oblastjo Rimljanov. V dobi križarskih vojsk je igrala Jafa važno vlogo, kajti bila je zbirališče križarskih čet. Od leta 1268 naprej je Jafa z malim presledkom za časa Napoleona Bonaparte pod turško oblastjo. Jafa je zelo važno trgovsko mesto. Iz Jafe pelje v Jeruzalem 56 km dolga železnica. Ker pritiskajo Angleži od južne in zahodne strani proti Jeruzalemu, kojega lega je taka, da se bo mesto dalo le prav težko uspešno braniti, je Jeruzalem v nevarnosti, da ga zasedejo Angleži.

Bolgarija in Turčija sta hoteli skleniti poseben mir?

„Petit Parisien“ piše:

Nemški cesar je šel v Bolgarijo in Turčijo radi tega, da pridobi oba svoja zaveznika za vstrajanje v vojni osrednjih držav. Pariški list pravi, da je Bolgarija hotela skleniti poseben mir, kakor tudi Turčija. Razun tega se je cesar Viljem z bolgarskim kraljem dogovoril za odhod nemških čet z macedonske fronte, ker so potrebne na zapadnem in laškem bojišču.

Politične vesti.

Vsem preganjanim, obsojenim, interniranim in konfiniranim naznanjamo, da prične na Dunaju

poslovati posebna preiskovalna komisija, ki bo sestavljena iz zastopnikov vlade, vojaštva in poslanske zbornice. »Jugoslovanski klub« potrebuje nujno materiala, zato prosimo vse prizadete naj pošljejo čimprej svoje točne in stvarne podatke na »Jugoslovanski klub« na Dunaj I., Parlament.

Kranjski deželni predsednik gre? O kranjskem deželnem predsedniku poročajo hrvatski listi iz dunajskih parlamentarnih krogov: Govori se, da bo generalnemu gubernatorju za okupirane italijanske pokrajine prideljen kot civilni adlatus kranjski deželni predsednik grof Henrik Attems. Grof Attems je dolgo služboval v Gorici in v Trstu, zna dobro italijansko ter pozna tudi razmere. Uradno še ta vest ni potrjena.

Nov delovni red v državni zbornici. Dne 21. novembra se je vršilo posvetovanje zborničnega predsednika dr. Groba z načelniki odsekov. Sklenilo se je, da bo zbornični predsednik predlagal na posvetovanju načelnikov zborničnih strank, ki se bo vršilo te dni, da se naj v bodoče vršijo plenarne seje zbornice ob torkih, sredah, četrkih in petkih v vsakem tednu od 10. ure predpoldne do 2. ure popoldne. Od 3 ure popoldne bi se pa naj vršile seje raznih odsekov.

Hrvatski sabor je dne 19. t. m. izvolil odsek za volilno reformo, obstoječo iz 15 članov. Predsednik je grof Kulmer. Saborske seje so se nato preložile do časa, ko bo odsek izdelal načrt za volilno pre-novo. — Hrvatska vlada je vložila dodatni predlog, da se v saboru pomnoži število virilistov. V sabor bi po tem predlogu še prišli po en zastopnik židovskega, augsburško- in helvetsko protestantskega svečeništva.

Nagodba. Ker radi sedanjih razmer ni mogoče skleniti definitivne nagodbe med Avstrijo in Ogrsko, sta se obe vladi zedinili, da bosta predložili začasno nagodbo, ki bo segala k večjemu do 31. decembra 1919. Vlada je že predložila v dunajski in budimpeštanski zbornici tozadnevne vladne predloge.

Madžarska armada. »A Nap« javlja, da je ministrskemu predsedniku Weckerleju uspela popolna madžarizacija ogrskega dela armade. V zmislu pogodbe z armadnim vodstvom bo ustanovljeno v Budimpešti posebno kraljevsko ogrsko vojno ministrstvo, na Dunaju pa c. kr. vojno ministrstvo. Posredovalec med tema dvema vojaškima upravama bo generalni štab. V onem delu armade, ki se rekrutira iz Ogrske, bo madžarščina poveljevalni in službeni jezik. Pri hrvatskih polkih bo službeni jezik hrvatski. Nemški bodo morali znati le višji štabni oficirji. Poslanec Schürff in tovariši so v seji avstrijske poslanske zbornice dne 20. t. m. vložili radi tega posebno interpelacijo na domobranskega ministra.

Ogrski državni zbor proti Čehom in Jugoslovanom. V seji ogrskega državnega zbora dne 20. t. m. so skoro vse madžarske stranke podale ostre interpelacije radi napadov čeških in jugoslovanskih govornikov proti Madžarom v poljski debati dunajske zbornice. Grof Tisza je povrh interpeliral radi državnopravnega razmerja nove Poljske k monarhiji. V začetku seje, v kateri je predložila vlada budget za leto 1917-18, je prišlo do interesantnega incidenta. Grof Tisza je izjavil, da sicer dobavi goveje živine za Avstrijo ne oporeka, da pa se mu zdi kontingent prašičev previsok. Protestiral je proti temu, da vlada zlorablja aprovizacijsko vprašanje v politične agitacijske svrhe. Minister za prehrano grof Hadik je razburjeno odgovarjal, češ, grof Tisza le naj poskrbi, da bo predvsem njegova lasna stranka opustila politično izrabljanje aprovizacijskih zadev. Minister je pri tem povedal, da je neki član Tiszove stranke na volilnem snodu izjavil, da bi Ogrska ne smela pošiljati Avstriji nobenega žita in nobene moke, ker dobivajo to žito in moko tudi češki izdajalci. (Velik hrup pri Tiszovcih). — V seji dne 21. t. m. so poslanci Serenyi, Landau, Bakonyi, Polonyi in grof Andrassy govorili o napadih čeških in jugoslovanskih poslancev v avstrijski državni zbornici. Ministrski predsednik Weckerle je izjavil, da se je že poslala cesarju spomenica, v kateri se ga prosi, da naj prepreči uresničenje čeških in jugoslovanskih državnopravnih zahtev. Poslanec Fenyés je vložil interpelacijo, v kateri trdi, da je nekaj češkega moštva na torpednih čolnih prešlo k sovražniku in da so Čehi Italijanom izdajali postojanke naše artilerije. Honvedni minister Szurmay je izjavil, da je o tem danes prvokrat slišal in da je treba zadevo, ki mu je popolnoma nepoznana, poprej natančno preiskati, predno se izreče o njej končna sodba. — Iz tega se vidi, da znajo Madžari ravnotako izviti iz trte kakšno „veleizdajstvo Slovanov“, kakor pa naši Nemci in nemškutarji. Treba je, da dobijo ti oholi Madžari odgovor, kakoršnega zaslužijo. — V tej seji je prehranjevalni minister grof Hadik izjavil na interpelacijo poslanca Fenyesa, ki je zahteval, da O-

grska ne sme pošiljati Avstriji nobene masti več, da Ogrska ne more biti z Avstrijo v vojnem stanju. Ogrska itak ne more pošiljati več toliko masti v Avstrijo, kakor se je prvotno zavezala.

Slovaki so cesarju in kralju najvdanejši narod v boju vztrajni, v trpljenju potrpežljivi. Za plačilo jim je poslal ogrski naučni minister odlok, da se mora na slovaških ljudskih šolah, kjer se je doslej vsaj verouk še poučeval v slovaškem jeziku, uvesti tudi za ta predmet madjarščina. Še moliti morajo slovaški otroci samo v madžarskem jeziku.

70-letnica hrvatskega uradnega in službenega jezika. Dne 23. minulega meseca je minulo 70 let, odkar je hrvatski sabor na predlog Ivana pl. Kukuljevića proglasil hrvatski jezik uradnim in službenim jezikom. V spomin na ta znameniti kulturno zgodovinski dogodek postavijo dne 27. t. m. v zagrebški mestni hiši mramorno spominsko ploščo.

Vzporednost dualizma. Dunajski mestni svet se je letošnjo spomlad obrnil na magistrat, naj upelje na dunajskih ljudskih in meščanskih šolah madžarščino kot stranski predmet. Župan dr. Weißkirchner je podregal magistrat, naj kmalu izgotovi predpriprave, ker polaga največjo važnost na uresničenje teh šolskih načrtov. Župan v Pešti dr. Barcy je pa odredil, naj se na peštanskih občinskih šolah upelje nemščina kot stranski predmet. Tako si torej vodilna naroda avstro-ogrškega dualizma segata v roke: Nemci se bodo učili madžarščine, Madžari pa nemški jezik. Roko v roki nameravajo obvladovati dualistično avstro-ogrsko monarhijo. Za kak slovanski jezik kajpada ni prostora ne na Dunaju ne v Pešti.

Nemški državni zbor se sestane 29. t. m. Državni kancelar grof Hertling bo razvil svoj program.

Enkratni vojni prispevek v Nemčiji. Nemški državni zbor bo sklepal v prihodnji seji o enkratnem izrednem vojnem prispevku (rekviziciji premoženja) v znesku 15 milijard mark.

Tedenske novice.

Petdesetletnico svojega rojstva je slavil te dni poslanec František Staněk, voditelj češkega državnno-zborskega agrarnega kluba in predsednik Češkega Svaza. Dolga leta deluje poslanec Staněk kot deželni poslanec v moravskem deželnem zboru in več dob je tudi že zastopnik češkega naroda v državnem zboru. Poslanec Staněk spada med najagilnejše češke politike ter je na glasu kot eden najodličnejših čeških govornikov.

150letnica Andrej Hoferja. Včeraj, dne 22. t. m. je minulo 150 let, odkar je bil rojen slavni tirolski junak Andrej Hofer. Po celi deželi se vršijo velike slavnosti.

Iz deželnih bolnišnic. Deželni odbor je imenoval med drugimi tudi gospoda Hribernika v Celju in gospoda Tretjaka v Slovenjemgradu deželnim kancelistom. — Za vodjo oddelka za bolnike na tuberkulozi v Ljubnem na Gornj. Štajerskem je imenovan g. dr. Vilko Marin, ki je zajedno sekundarij v bolnišnici.

Kancelist mariborske bolnišnice g. Golob, ki je že od predaje trdnjave Przemysla v ruskem vjetništvu, je pomaknjen v 10. plačilni razred.

Imenovanje v sodni službi. Za namestnika državnega pravdnika je imenovan okrajni sodnik dr. Friderik Marinitš v Celju za Celje.

Grof Polzer odstopil. Ravnatelj kabinetne pisarne dr. Artur grof Polzer je radi boleznj odstopil. Cesar je njegov odstop vzel na znanje.

Frischaufova 80letnica. Dne 17. septembra t. l. je dopolnil vseučiliški profesor v pokoju dr. Iv. Frischauf 80 let. Profesor Frischauf je velik prijatelj slovenskih planin. Radi svoje nepristranosti in prijateljstva napram Slovincem ga nemški zagrizenci silno sovražijo.

Vzdrževalnina. Ministrstvo za deželno brambo je odredilo, da morajo komisije za odmero vzdrževalnine rešiti vse vloge tako hitro, da dobi vsakdo razsodbo komisije v teku 30 dni od dneva prijavitve.

Za vojne vjetnike v italijanskem vjetništvu. Poštna uprava naznanja, da je za nedoločeni čas ustavljeno pošiljanje poštnih zavojev, dopisnic in sploh vseh poštnih pošiljatev našim vojakom, ki se nahajajo v italijanskem vjetništvu.

Rekviriranje vrvi zvonov ustavljeno. Na vprašanje škofijskega ordinariata pri Sv. Hipolitu na Nižje Avstrijskem, kako je z zadevo rekviriranja vrvi zvonov za vojaško upravo, je odgovorilo vojno ministrstvo, da je ustavljeno rekviriranje vrvi zvonov, katere so v zadnjem času sneli z zvonikov.

Za Tiskovni dom v Mariboru so darovali p. gg.: Pungartnik Franc, Slivnica, 2 K; Pungartnik Marija, Slivnica, 2 K; Brumen Martin, Cven, 10 K; Terzan Marija, St. Vid pri Planini, 2 K; Zakošek Avg., St. Vid pri Planini, 10 K; Ferline Alojzija, Sv. Ana na Krembergu, 2 K; Skale Marija, Arclin pri Vojniku, 3 K; Grögl Rajmund, vojak, Celje, 5 K; Jus Jurij, Vodole, Zetale, 10 K; Selmajer Jurij, dijak, Ptuj, 10 K; Rodbina Vrščič, Kokolajnsak, Sv. Jurij ob Ščavnici, 10 kron; Gosak Franc, Sv. Janž na Peči, 100 K; Obrecht Tereza, Maribor, 10 K; Bauman Štefan, Podova, 4 K; Leskovar Marija, posestniška hči, Šikole pri Pragarskem, 1 K; Malinier Karel, kaplan, Zetale, 100 K; Bučar Kristina, trgovka v Čadramu, 20 K; Neimenovan, Sv. Križ nad Mariborom, 200 K; Mišič Adam, Feldhof, 1 K; Strah Jurij, veleposestnik, Sv. Andraž v Slov. gor., 8 K; Kramberger Marija, Sv. Boltenk v Slov. gor., 3 K; Rumpf Ivana, Kamnica, 2 K; Posojilnica v Gornji Radgoni 200 K; Medved Josipina, posestnica, Lohen, 20 K; Jager Avguštin, Sv. Jurij ob juž. ž., 10 K; Zajko Kristina, Prihova, 3 K; Janžič Katari-na, Spodnje Hoče, 20 K; Ploj Alojzija, Jarenina, 5 K; Neimenovan, Sv. Lenart v Slov. gor., 4 K; Androjna Micika, Sv. Jurij v Slov. gor., 5 K; Neimenovan, Hotinja vas, 5 K; Koropec Marija, Spodnja Nova vas pri Slov. Bistrici, 20 K; Neimenovan, Sp. Nova vas pri Slov. Bistrici, 20 K; Vešner Kristina, Krčevine pri Mariboru, 2 K; Šnidrič Tomaž, Moravci, 2 K; Vegen Lira, Draženci, Ptuj, 2 K; Kosi Filip, Lešnica, Ormož, 4 K; Ražun Matej, župnik, Sv. Jakob v Rožu, 50 K; Lasbaher Jožef, župnik, Belevode 50 K; Presker Karel, župnik, Kapele, 200 K; Neimenovana, Sv. Peter pri Mariboru, 10 K; L. Ribič, Gradec, 20 K; Neimenovan v Slatinskem dolu pri Svečini 10 K; Mesarič Matija, vojak, Maribor, 5 K; Vrtačnik Luka, Preloge, Šoštanj, 30 K; Ivan Vedečnik, Solnograd, 1 K; Šuman Terez., Sv. Lenart, 10 K. — Vsem blagim darovalcem priskrba hvala! Dr. Anton Jerovšek, ravnatelj Cirilove tiskarne.

Sv. maša za blagor vseh dobrotnikov Tiskovnega doma bo na god sv. Andreja apostola dne 30. novembra t. l. pri Materi Milosti v frančiškanski cerkvi v Mariboru.

Družba sv. Mohorja v Celovcu je pričela razpošiljati družbene knjige za leto 1917: 1. Koledar za leto 1918. 2. Življenje svetnikov. 1. zvezek. 3. Podobe iz narave. 2. zvezek. 4. Ptiki brez gnezda. (Slov. Večernic 71. zvezek). Udje prejmejo knjige večinoma po pošti, ker vsled sedanjih prometnih razmer po železnici ni mogoče. Letošnje knjige se bodo razposlale po sledečem redu: 1. Krška škofija. 2. Razni kraji. 3. Ljubljanska škofija. 4. Goriška škofija. 5. Tržaško-koprška škofija. 6. Lavantinska škofija. Vsak družbenik naj prejme svoje knjige v tisti župniji, v kateri se je vpisal. Na poznejše izpremembe stanovališča se pri tolikem številu družbenikov ni moglo ozirati. Vsaki pošiljati so tudi priložene vpisovalne pole Družbe sv. Mohorja za prihodnje leto. Vse stroške (za poštnino, voznino, tovorni-no itd.), ki so jih imeli čč. gg. poverjeniki za odposlatve denarja in za prejem knjig, morajo posamezni udje povrniti. Za prihodnje leto bo Družba izdala 6 knjig in je letnino zvišala za 3 krone. Denar je izgubil svojo vrednost, vse blago se je silno podražilo; zvišali so se vsi stroški neprimer-no. Dostmrtnina znaša 50 K. V načrt prihodnjega leta so se sprejele sledeče knjige: 1. Dr. A. B. Jeglič, škof ljubljanski: V boj za temelje krščanske vere! 2. Dr. L. Ehrlich, prof. bogoslovja v Celovcu: Katoliška Cerkev, kraljestvo božje na zemlji. 3. Dr. J. Lovrenčič: Brstje iz vrta slovenskega pesništva. 4. Dr. H. Vedenik: Kako si varu jemo ljubo zdravje. 5. Slovenske Večernice, 72. zvezek. 6. Koledar Družbe sv. Mohorja za leto 1918. Zaradi pomanjkanja knjigoveškega blaga naj se naročijo le broširane knjige. — Družba sv. Mohorja v Celovcu.

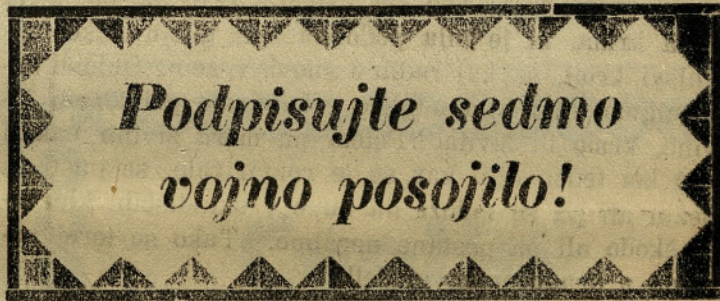
Lepo srednje veleposestvo na jezikovni meji se proda za 80.000 K. Veleposestvo je oddaljeno pol ure od železniške postaje in je za živinorejo prav primerno. Natančnejše podatke daje uredništvo »Straže«. Ponudbe je treba poslati takoj, ker se mora veleposestvo prodati že te dni.

Smrt dragonca Moritza. Dogodek na dunajskem vzhodnem kolodvoru, pri čemer je dragonec Moritz izgubil življenje, je imel za posledico sodno preiskavo pri dunajskem divizijskem sodišču. Preiskovalni sodnik se je podal na fronto, da zasliši vojake onega strelskega oddelka, ki je bil v

kritični noči zbran na vzhodnem kolodvoru. Vojaško sodišče je sedaj dvignilo obtožbo proti krivcu poročniku Karlu Zerdiku zaradi hudodelstva uboja in zanemarjenja službenih predpisov. Obravnava se vrši dne 23., 24. in 26. novembra. Zaslanih bo 34 prič.

Poljedelski domovi za vojne invalide. Vojno preskrbovalni urad vojnega ministrstva namerava osnovati poljedelske domove za neimovite vojne invalide, nesposobne za pridobivanje. Pod »Poljedelskim domom za invalide« je razumeti hišico z majhnim obrtnim ali pridobnijskim podjetjem, ali pa z majhnim zemljiščem, sposobnim za pridelovanje sočivja, krompirja itd. in za malo živinoreje. Trošek za tak poljedelski dom je preračunan od 5000 K do k večjemu 8000 K. Z ozirom na sedanje izredne stavbinske in druge zgradbene stroške, pa se namerava pridobivati posebno že obstoječe hišice. Kot naselnike na te poljedelske domove naj bi prihajali v poštev predvsem neimoviti, oženjeni vojni invalidi, osobito z zaro-dom, ako so po superarbitriranju spoznani za pridobivanje nad 75%, nesposobni. Naselitev se ima po možnosti izvršiti v dotični domovinski občini, oziroma v občini stalnega bivanja. Izključeni od te oskrbe so v vojni oslepeli, za katere se poskrbi drugače. Naselbine se bodo oddajale brezplačno in se bo primerno onemogočilo njih prodajanje in zadolževanje, oziroma namenu nasprotna poraba. Vojni invalidi, za katere obstoje zahtevani predpogoji, zamorejo dotično prošnjo predložiti uradu za vojno preskrbovanje c. in k. vojnega ministrstva na Dunaju (Kriegsfürsorgeamt im k. und k. Kriegsministerium in Wien). V prošnji, kateri je priložiti vojaške listine, naj se naznani dom, katerega prosilec želi.

Posojilnica v Mariboru (Narodni dom) sprejema prijave za sedmo avstrijsko vojno posojilo.

Poročil se je dne 18. novembra na gradu Podgrad pri Vranskem višji vojaški zdravnik in vseučiliški asistent g. dr. Hugon Robič, sin pokojnega štajerskega deželnega odbornika in dolgoletnega slovenskega državnoborskega poslanca Robiča, z gospico Anico Majdič, hčerko slovenskega veleindustrijalca g. Petra Majdiča v Celju.

Iz srednješolske službe. Suplent na mariborski državni gimnaziji, Ivan Mravljak, je imenovan za začasnega srednješolskega učitelja.

Iz poštne službe. Poštni adjunkt Ribard Pi-bernik v Mariboru je imenovan za poštarja v Thalheimu ob Muri.

Morilec-vojak obsojen na vislice. V Gradcu je bil dne 20. novembra pred vojaškim sodiščem morilec-vojak Anton Maček, ki je dne 19. avgusta na Ranci pri Pesnici zahrbtno umoril 56letno Alojzijo Polančič in njenega 6letnega vnuka Ivana Štrausa, obsojen na smrt na vislicah.

Gospodarske novice.

Cesarjev odposlanec za Štajersko. Listi poročajo, da bo v bližnjih dneh dospel v Gradec poseben odposlanec iz cesarjeve vojaške pisarne, da osebno preišče, kaj je krivo, da prihaja iz Štajerske toliko pritožb glede prehrane.

Cene za mleko se zvišajo. Cesarska namest-nija namerava zvišati cene mleku, da bodo vsaj nekoliko primerne cenam krmil in delavskih mo-či. Pozvala je komisije za preizkušanje cen v Gradcu, v Mariboru in v Celju, naj se posvetujejo o zadevi ter naj stavijo primerne predloge.

Sladkorni davek se zviša. Vlada je v držav-nem zboru predložila zakonsko predlogo, po kateri bi se davek na sladkor zvišal od 38 na 54 kron pri meterskem stotu. Zvišanje bi vrglo državi na leto 64 milijonov kron. Splošno bi znašal davek v Avstriji 206 milijonov kron. — V Avstriji se obdačujejo samo ljudske potrebščine, na ogromne dobičke in premoženja milijonarjev pa si vlada ne upa naložiti primernih bremen.

Rekvizicija krompirja. Dne 20. t. m. sta poslanca Benkovič in Brenčič vodila k ministru za prehrano gm. Höfer deputacijo, sestojčo iz gg dr. Mayer, odvetnika v Šostanju in naducitelja Armic; deputacija se je pritožila zoper to, da vojaški organi pri rekviziciji producentu niti ne puste na redbenim putem dovoljeno kvoto za samoprehrano, setev in živino. Gm Höfer je obljubil, takoj se obrniti na namestnijo, da ustavi tako protipostavno rekvizicijo in producentom pusti postano določeno minimalno kvoto.

Novo najvišje cene za krompir. Izšla je naredba Štajerskega cesarskega namestnika, ki določa sledeče nove najvišje cene za krompir in sicer pri prodaji na drobno, t. j. pri prodaji manj kakor 100 kilogramov: Do 9. decembra za kilogram 32 v, od 10. decembra naprej pa za kilogram 28 v. Za kilogram rožičastega krompirja 62, oziroma 58 v.

Protiv rekviziciji krompirja. V četrtek, dne 22. novembra, je šla deputacija kakih 15 mož iz ptujskega okraja v Gradec, kjer je na vodilnih mestih odločno protestirala proti načinu sedanje rekvizicije krompirja v ptujskem okraju. Rekvizicijske komisije odvezemajo kmetiskim ljudem toliko krompirja, da ga spomladi še za seme ne bo, ker bodo s krompirjem, ki se jim je pustil, izhajali komaj čez zimo.

Kako se dela z rekvirirano živino in z drugim blagom. V zadnjem času sta se pripetila na Štajerskem dva slučaja, ki sta vzbudila med prebivalstvom veliko nevolje. Na neki železniški postaji na Srednjem Štajerskem je stalo od 31. oktobra do 9. novembra zvečer 16 vagonov, v katerih se je nahajalo 132 glav živine, ne da bi bili vagone z živino spravili na kraj, kamor je bila namenjena. Za živino se je po nepotrebnem porabilo več vozov krme in živina je tudi pri tem shujšala za najmanj 20 odstotkov. Na kolodvoru v Lipnici se je skozi več tednov nahajalo 15 vagonov rekviriranega sena in sicer na prostem. Dež je lil po krmi tako, da je bila skozi in skozi premočena; več kot dvomljivo je, ali bo imela taka krma, ki je bila podobna bolj gnoju kakor živalski krmi, še kaj redilne snovi v sebi. Oblasti neusmiljeno in z vso naglico rekvirirajo pri kmetu živino, krmo in živila. Potem pa mora živina čakati več kot teden dni, kar se je rekviriralo, se pusti na dežju ali pa se naloži na kupe v skladiščih, kjer trpi škodo ali pa postane nerabno. Tako se torej postopa z dragocenimi pridelki!

Ugovori proti vinskemu davku. V vinorodnih krajih sedaj pridno podpisujejo vinogradniki pole proti vinskemu davku. Posebni seli gredo od hiše do hiše in pobirajo podpise. V krajih, kjer se župani nočejo pobrigati za pobiranje podpisov, naj vzamejo drugi močje to važno delo v roke. Sedaj je še čas, da se branimo tega krivičnega davka. Poznejše ja di ovanje ne bo nič pomagalo. Podpisane pole pošljite takoj enemu izmed naših državnih poslancev (Dunaj, parlament). — Mestna občina Ormož nam je vrnila tiskovine s pripombo, da ji moramo poslati nemške. Naši narodni nasprotniki torej niti v tako važnih gospodarskih zadevah nočejo iti s slovenskimi kmeti.

Umetna gnojila. Kakor vsi potrebnejši predmeti, so letos tudi umetna gnojila zasežena. Radovedni smo samo, ali se bo pravično delilo in ali je taka pravična delitev sploh mogoča. Da bi se moglo pravično deliti, bi se morala vpoštovati lastnost zemlje, nadalje ali imajo posamezni kraji sorazmerno z velikostjo zemlje, ki jo morajo gnojiti, dovolj živine ali ne, koliko procentov živine manjka, kakšne lastnosti je stelja, ki se jo v različnih krajih uporablja itd. Vsega tega centrala ne bo mogla in tudi ne hotela poizvedovati. Pomanjkanje gnojil je veliko, po eni strani, ker se jih radi pomanjkanja delavcev manj pridelava, po drugi strani pa je radi pomanjkanja živine in stelje potreba mnogo večja. Zato bo morala centrala za vsaki okraj sorazmerno po naročilih razdeliti. Centrala bo delila le na večje zadruge. Kmetijska zadruga Rače pri Mariboru nas torej naproša, da opozorimo vse zadruge, kmetijske podružnice, posojilnice itd., da gnojila takoj naročijo, ker se bo na poznejša naročila le težko oziralo. Zdajšnja naročila naj opomorejo k natančnemu pregledu, nikakor se pa ne jamči, da se bodo v isti višini izvršila, marveč le v toliko, kolikor bo priznala centrala. Naroči se naj za Štajersko skozi Zadrugo v Račah. Naročila se naj pošljejo v 14 dneh. Povabi se tudi vse slovenske zadruge in kmetijske podružnice, da pristopijo kot članice h Kmetijski zadrugi v Račah, da se tako omogoči močnejša slovenska organizacija, ki naj bo nekako ravnotežje namem nemškim zvezam in družbam, ker le tako bomo demo lažje kaj dosegli. Lažje dobiti potrebne predmete in se lažje obvarovati izžemanja potom rekvizicij po judovskih družbah in trgovcih.

Zanimiva posebnost. V „Wiener Landwirtschafts Zeitung“ poroča neki Lörrincey-Bodog sledečo zanimivost: „Imam jabolano, ki je zgodaj cvetela in zarodila. Ko je bil sad že precej debel, je cvetela drugič in zopet nastavila zarod. Prva jabolka smo porgali, ko so bila zrela. Kmalu nato je cvetela jab-

lana tretjič in zopet pokazala sad in oktobra je cvetela četrtoč. Takrat je imela še temnozeleno listje in sadove drugega in tretjega zaroda. Drugi sad je bil srednje debel, toda zelo zagaten in nevžiten. Tretji zarod je bil zelo droban.“

Zopetno zvišanje cen za pivo. Zveza avstrijskih pivovarstev je sklenila, da vnovič zviša cene za pivo, in sicer se določa, da stane liter piva v sodih 1 K 28 v, pol litra 64 v, pol litra piva v steklenicah 70 v.

Razne novice.

Trojna poroka v eni družini v enem dnevu. Preteklo nedeljo se je vršila na Dunaju redka družinska sovesnost. Delavec Givšek, rodом Čeh, ki je star 81 let, je obhajal s svojo ženo zlato poroko. Istega dne in ob isti uri je obhajal njegov sin, ki je strojnik v neki tovarni, svojo srebrno poroko in sklepčno se je še vršila poroka Givškove vnukinje z nekim trgovcem, ki pa se dan opravlja vojaško službo.

Dobra postelja. Pesnik Karol Gutzkow je zvečer navadno tako pozno jedel, da po noči ni mogel spati. Toda pesnik ni dolžil svojega preobloženega želodca, da mu moti spanje, temuč svojo posteljo in blazine. Poskušal je na vse načine napraviti si primerno ležišče, pa ni nič pomagalo in Gutzkow je že obupal. Tedaj pa je moral na kratko potovanje, na katerem je med 2. in 3. uro zjutraj prispel v Draždane v „Hotel de Rome.“ Bil je lačen kot volk, ker je pa kuhinja bila zaprta, je moral brez večere v posteljo. Spal je tako dobro kot nikdar poprej in se je zjutraj zbudil ves pokrepčan in kakor prerojen. Komaj je vstal, je preiskal posteljo in dognal, da je izborna. Sklep je bil hitro narejen. Pozvonil je, poklical hotelirja in ga vprašal, ali bi mu posteljo prodal. Po dolgem obotavljanju se je krčmar slednjič le vdal in ko se je pesnik čez nekaj dni vrnil domov, ga je postelja že čakala. Po svoji stari navadi se je Gutzkow zopet dobro navečerjal, nato je šel v svojo običajno gostilno in tam snedel še mnogo kruhov ter precejšnji kos pečenke z gobami. Ko je potem, poln nade, da bo sladko spal, legel v svojo novo posteljo, se mu je zgodilo prav tako kakor v stari: spanec ni hotel priti.

Kako globoko je morje? Primeroma taka je največja globočina morja, kakor največja višina gora. Najgloblje mesta ima Tihno morje (čez 8600 m), potem Atlantski Ocean (čez 8340 m). Sredozemsko morje ima deloma do 2000 m globočine; Jadransko morje povprečno le 200 m, vendar so tudi globine do 1000 m.

Zidovski pregovori. Ne človek, ampak njegove sanje greše v spanju. — Če nimaš perila, ti ni treba plačati perice. — Če bi prešiči imeli rogove, bi svet ne mogel obstati. — Le pri lastni mizi se še lahko nasitiš. — Če je komu namenjeno, da utone, utone, četudi v žlici vode. — Najdaljša pot je pot do žepa. — Ne vošči novega leta zdravniku in groboku.

Dopisi.

Maribor. Poroča se nam, da bodo morali mariborsko deželno bolnišnico radi pomanjkanja premoga zapreti. Vse prošnje za premog pri osrednjih oblastih ostanejo brezuspešne. Bolniki trpijo mraz.

Maribor. Spodnještajerska ljudska posojilnica v Stolni ulici sprejema prijave za 7. vojno posojilo.

Maribor. Dne 19. novembra je umrla v tukajšnji bolnišnici po daljši bolezni, sprevidena s sv. zakramenti, gospa Apolonija Hrovat, soproga poštnega uradnika g. Antona Hrovat, stara 35 let. Pogreb se je vršil dne 22. novembra na pokopališču na Pobrežje. Svetila pokojnici večna luč, čislani obitelji naše iskreno sožalje!

Maribor. Krušne in sladkorne karte se bodo izdajale za prihodnje tedne v soboto, dne 24. nov. — Te dni se delijo tudi karte za premog.

Luč. Kmetijska hranilnica in posojilnica sprejema prijave za 7. vojno posojilo.

Gornja Radgona. Kmetijsko bralno društvo v Gornji Radgoni začne zopet delovati. Ker začasno nimamo drugih prostorov, nam je dala Posojilnica njene, sicer že za njo pretesne uradne prostore (Gornji gris št. 8) na razpolago. V teh prostorih se vrši v nedeljo, dne 25. t. m., popoldne takoj po večernicah, redni občni zbor Kmetijskega bralnega društva po sledečem dnevnem redu: 1. Poročilo odbora. 2. Sprejemanje novih uđov. 3. Sprememba pravil. 4. Volitev odbora. 5. Slučajnosti in nasveti. Slovenci, udeležite se tega zborovanja v prav obilnem številu! Vse naj pride, staro in mlado. Delovanje društva je posebno tudi v gospodarskem oziru velikega pomena. Starši, ako Vam je mar, da se Vaša iz šole stopivša mladina ne pokvari, pošljite jo v — bralno sobo!

Ptuj. Kmetijska hranilnica in posojilnica v Ptuj (minoritski samostan) naznanja, da so uradni dnevi odslej vsak četrtek in nedeljo predpoldan. Sprejema tudi podpisovanja za 7. vojno posojilo.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Prihodnjo nedeljo, dne 25. novembra, priredi Bralno društvo v naši soli popoldne po večernicah poučni shod, posvečen spominu največjega dobrotnika slovenskega naroda dr. Kreka. Udeležite se ga v najobilnejšem številu!

Sv. Marjeta nize Ptuja. Dne 17. novembra je po kratki bolezni v Gospodu zaspala 80letna vdova in posestnica Ana Mikl iz občespoštovane Miklove družine. Pogreb se je vršil dne 20. t. m. ob obilni udeležbi. Svetila pokojnici večna luč!

Sv. Vid pri Ptaju. V nedeljo, dne 25. novembra se bo novi veliki altar slovesno blagoslovil.

Celje. Umrl je inženir Fran Gostiša, c. kr. rudniški svetnik in obratni vodja cinkarne v Celju. Zapušča vdovo in sina cand. iur. Marijana, c. in kr. rezervnega poročnika. N. p. v m.!

Zadnja poročila došla v petek dne 23. novembra.

Najnovejše avstrijske uradne poročila.

Dunaj, 22. novembra.

Italijansko bojišče.

Zahodno od gore Monte Meletta, so bili italijanski napadi s protisunkom odbiti.

Med Brento in Piavo so ces. strelci 1. polka in Wirtemberžani z naskokom zavzeli Monte Fontana secca in Monte Spinuccia. Na gori Fontana secca smo vjeli 200 alincev.

Na vzhodu in v Albaniji nič novoga.

Iz nemškega uradnega poročila.

Berolin, 22. novembra.

Italijansko bojišče.

Tirolski cesarski strelci in virtemberske čete so med Brento in Piavo z naskokom zavzele vrhova gor Monte Fontana secca in Monte Spinuccia.

Francosko bojišče.

V Flandriji proti večeru med Poelkappelle in Paschendaele večji artilerijski boji. Odbiti so bili angleški napadi severno od Lensa in južno od Scarpe.

Bitka južnozahodno od Cambrai se nadaljuje. Angležem se je posrečilo vdreti v prve nemške črte in pridobiti nekaj ozemlja, ni se jim pa posrečilo, predreti nemške bojne črte. V protisunku so nemške čete sovražnika na zahodnem bregu reke Schelde pri Anneuxu in Fontaine vrgle nazaj na vzhodni breg. Pri Saint Quentinu je močen francoski oddelek vdrl v nemške prednje črte, toda v protisunku je bil vržen nazaj. Med Craonne in Berry au Bac so Francozi napravili močne sunke proti nemškim postojankam. Artilerijski boj je trajal od ranega jutra skozi celi dan. Kjer je sovražnik vdrl v naše črte, je bil v protinapadu vržen zopet nazaj.

Nov mirovni korak papeža Benedikta XV.

„Reichspošta“ poroča iz Rima:

V krogih vafikanskega državnega tajništva se naglašja z vso gotovostjo, da je sv. Oče storil nove korake za doseg miru. Ker mu manjka ožjih diplomatskih odnošajev z državami četverosporazuma, se je obrnil papež tokrat zopet najprvo do zmagovitih osrednjih velesil, pri katerih njegov glas prej najde odmeva. Dosedaj se samo poroča o tem, da so se storili diplomatski koraki, manjka pa še natančnejših poročil o vsebini od papeža storjenih predlogov za pomirjenje in poravnavo.

Vsako množino

želoda

kupuje tvrdka Anton Kolenc, Celje, ter preskrbi tudi izvozno dovoljenje. Plača se po maksimalni ceni.

Kdor mi proda 50 glav zelja, 50 kg. fižole in 100 kg. krompirja, dobi zastoj nekaj petroleja, sveč in sladkorja. Ponudbe na Ant. Krepek, Maribor, Tegetthoff-ova ulica št. 13.

GOSTILNA
 pri Vogrincu v Kamnici
 pri Mariboru

priporoča svoja pristna, izborna stara in nova vina iz okolice, sadjevec in pristno žganje. Izborna kuhinja in točna postrežba!

IZDELOVANJE
 raznovrstne cerkvene oprave, kot oltarjev, kipov, vojnih spominskih plošč, kakor tudi prenovljenje istih ohranite po končani vojski našemu slovenskemu umetniku-podobarju in pozlatarju
Ivanu Sojč
 Maribor, Reiserjeva ulica št. 26.

Knjigarna, umetnine in muzikalije.
Goričar & Leskovšek
Celje

trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami na debelo in drobno, priporoča trgovcem in preprodajalcem velikansko izbero dopisnic **XX** po raznih cenah. **XX**
Za gostilničarje:
 Papirnatu servijete vsled novih predpisov namestnje v Gradcu po zelo nizkih cenah.

Kupim zamaške in steklenice.
KISLO VODO
 razpošilja **A. OSET**,
 pošta Guštanj, Koroško.

Brinje
 za kuhanje žganja oddaja v večjih in manjših množinah
 tvrdka **IVAN JELAČIN**
LJUBLJANA, Emonska cesta 2.

Čevlji
 z lesenimi podplati,
 najboljša kakovosti, okovani, znotraj obloženi s kožuhevino.

Št. 26—28	K 14.—
„ 29—34	K 17.—
„ 35—38	K 20.—
„ 39—41	K 23.—
„ 42—46	K 26.—

Pošiljanje po pošti. Povzetje. Zamenjava devoljena! Poštnina in stroški pošiljanja do 5 kg 1 K 40 v.
M. Schram, Maribor ob D.
 GOSPOSKA ULICA.

Pozor!
 Ugodna prilika za nakupovanje za Božič kot majhne pisalne mize za ženske, omare za knjige in foteli, rjavi s krasnimi slikami, 2 izrezljani stojni uri brez kolesja za lovske sobe in obednice. Salonska omara in omara za knjige, 4 krasno izrezljani fotelji z mizo vred čne barve. Olnjata slika snemanje križa 2 m 8 cm visoka, 2 m široka, salonska slika s krasnim okvirjem 2 m 40 cm dolga 2 m visoka. Starinska stenska ura, skoro nov stol za otroke z mizo vred na pregib itd. Prevzemajo se vsakovrstna okvirja za podobe v oglati, podolgasti ali okrogli obliki.

Kiparski mojster
A. Löschnig
 Maribor Kaiserstrasse in Wiesengasse na vogalu pri mestnem pokopališču.

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin in premičnin.
 Pri c. kr. okrajnem sodišču v Celju, odd. IV je po prošnji dedičev v zapuščini dne 3. okt. 1917 umrle Ane Bračič, posestnice v Runtolih št. 1 na prodaj po javni dražbi kmetsko posestvo v Runtolih hišna števil. 1, obstoječe iz zemljišč vl. št. 90 k. o. Arclin in vl. št. 190 k. o. Forstwald (njive v izmeri 1 ha 90 a 98 m², travniki v izmeri 2 ha 77 a 78 m², gozdi v izmeri 3 ha 72 a 18 m²) s pritlikino vred, (5 glav goveje živine, 3 svinje, krma, slama, vozi, sodi, pljug, brana itd.) za izklicno ceno v znesku 16.400 K.

Dražba se bo vršila pondeljek, dne 26. novembra 1917 ob 8. uri predpoldne na licu mesta v Runtolih št. 1. Ponudbe pod izklicno ceno se ne sprejmejo. Dražbeno izkupilo je položiti v smislu dražbenih pogojev v roke sodnije. Vadij znaša 2000 K. Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri tej sodnji v sobi št. 11. Po sklenjeni dražbi zemljišč se bodo ravno tam tudi prodale potom prostovoljne sodne dražbe razne premičnine, kakor 1 koza, drva, različno orodje, kuhinjska oprava, 1 omara itd. Ponudbe pod izklicno ceno se ne sprejmejo, kupnina se mora takoj plačati, premičnine pa se takoj odstraniti.

C. kr. okrajno sodišče v Celju, odd. IV., dne 11. novembra 1917.

KUPIM
 vinske drože ter tropine
 v vsaki množini.
 Cenj. ponudbe naj se pošiljajo žganjarni
ROBERT DIEHL, Celje.

Cvetje
 iz vrtov sv. Frančiška
 (glasilo III. reda) izhaja v Kamniku na Kranjskem in stane za celo leto 2 K.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Brzojavni naslov: Cirilova tiskarna Maribor

Trgovina tiskarne sv. Cirila MARIBOR, v lastni hiši Koroška cesta števil. 5

priloga svojo veliko zalogo raznega papirja, peresnikov, perca, štampilj na peresniko, svinčnikov, radirk, kamenškov, tablic, drnil, zavitek (bežvanih in belih, v vsak velikosti), trgovskih knjig, noticov, pismenega papirja v mapah in skatljah, ranglistov, itd. — Svete podobe (male, velike in stanske), razpeca vsak velikosti, molitveniki, moliki, svetilnice, ekspozitiji — Stambilje na uradu in dr. — Postrežba točna in solidna.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Ptujju
 registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

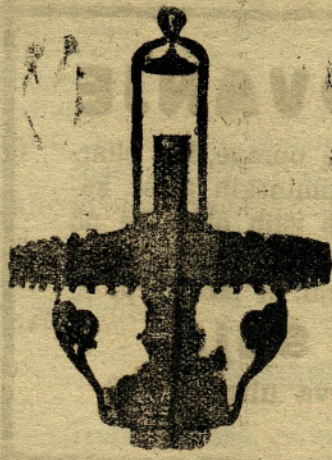
Uradne ure vsako sredo, vsak petek in vsak sejmaki dan od 8. do 12. ure in vsake nedelje od 8. do pol 10. ure dopoldne. Vplačuje in izplačuje se redno samo ob uradnih dneh. Pojasnila se dajejo vsak dan od 8. do 12. ure dep.	Hranilne vloge obrestuje po 4 % od 1. in 16. v mesecu po vložitvi in do 15. in zadnjega pred dvigom. Nevzdignjene obresti se koncem junija in decembra vsakega leta pripisejo glavnici ter kakor ta-le obrestujejo. Sprejemajo se hranilne knjižice drugih zavodov kot vloge, ne da bi se pri tem obrestovanje kaj prekinilo in ne da bi stranka imela pri tem kakih potov ali sitnob. Na razpolago so strankam brezplačno poštno-hranilne položnice št. 118.060 in domači nabiralniki.	Posojila se dajejo na vkajžbo po 5 %, na vkajžbo na posojilni listin in tekoči račun pod ugodnimi pogoji. Prevzamejo se dolгови pri drugih zavodih in posojilnicah, prošnje na sodnijo za vkajžbo in tabris vlogovih posojilnic brezplačno, stranka plača samo kakele.
---	--	---

Uradni prostori
 nahajajo v minoritskem samostanu v Ptujju.

Gostilna
Alojzija Weber
 v
Kamnici pri Mariboru

priporoča svoja izvrstna nova in stara vina, sadjevec, mrzla in topla jedila v vsakem času v veliki izberi. Cene zmerne, postrežba točna!

Edina štajerska steklarska narodna trgovina
Na debelo! **Na drobno!**
FRANC STRUPI :: CELJE
Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svečilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za vodobe. — Prevzete vse steklarskih del pri cerkvah in stavbah.
Najsolidnejša in točna postrežba.

SUHE GOBE (JURČKE)
 kupuje v vsaki množini in po najnižjih cenah
M. RANT, KRANJ,
 največja eksportna tvrdka suhih gob.

Za pristnost in izvor se jamči v celnem obsegu.
VINA bela, rdeča in črna (dalmatinska) od 56 l naprej po povzetju prodaja in razpošilja tvrdka **F. CVITANIC** vdova **V MARIBORU,** Šolska ulica št. 5.

Strojepisko, večje slovenske in nemške stenografske sprejme odvetnik dr. Florjan Kukovec v Slovenski Bistvici. Nastop 15 decembra, event. 1. januarja. Plaša po dogovoru.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo
v Ljubljani

registrovana zadruga z emejenim jamstvom.

Ure! Ure!

V veliki izbiri in po nizkih cenah.
 Za vsako uro se jamči
 Preciznijske ure, Schafhausen, Zenith, Omega, Sterne
 Očala: Za kratkovidne nova zboljšana stekla.

Franjo Bureš Maribor
 urar, zlatomer in očalar,
 Tegetthofova cesta 39. Prvi urar od glav. kolodvora.

Devoljuje članom posojila proti poroštvu, zastavi življenjskih polic, gesetev, vrednostnih papirjev ali zaznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7 1/2, 15 ali 22 1/2 letih v odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrekih.

Kdor želi posojilo, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg št. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2%.

Društveno lastno premoženje znaša konec leta 1915 519.848.40 kron. Deležnikov je bilo konec leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentuje jamstveno glavnice za 6.089.850 kron.

Petevalni uradniki se sprejmejo pod ugodnimi pogoji takoj. Glavno zastopstvo avstrijske deželne savarovalnice Maribor, Gosposka ulica 88.

Krava sedem mesecev breja, se takej proda zaradi prevelikega prostora. Lomška cesta 114, študenti pri Mariboru.

Stare cape in cunje kupuje po najnižjih cenah vsako množino Janko Artman Sv. Jur ob juž. žel.

GOBE

lepo posušene kupim tudi letos v vsaki množini. V prvi vrsti blažnje globanje ali kravice, potem lesičke t. s. d. Prosim sušiti in ponuditi same take vrste pravih gob, ki jih poznate kot sušilne. — Rudolf Starovašnik, eksport gob v Konjoh Stajersko. 331

Naročajte in razširjajte „Stražo“!

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru

reg. zad. z neom. zav.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4 1/2%, proti trimesečni odpovedi po 4 1/2%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice (97.078) na razpolago. Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajajo le članom in sicer: na vknjižbo proti papirni varnosti po 5 1/2%, na vknjižbo sploh po 5 1/2%, na vknjižbo in poroštvo po 5 1/2% in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo lastn. proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le kolke.

Uradne ure so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopoldne in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne izvenzmi praznike. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajajo in prošnje prejemajo vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Stolna ulica 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo.)

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavezo

sprejema hranilne vloge od vsakega, in jih obrestuje po **4%.**
 Za nalaganje denarja po pošti so na razpolo gopoložnice c. kr. poštne hranilnice na Dunaju št. 92.465.
 Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posojila daje članom na vknjižbo, na poroštvo in zastave pod zele ugodnimi pogoji. Vknjižbo in druge zemljeknjižne izpeljave izvršuje posojilnica sama brezplačno; stranka plača le koleke.

Uradne ure vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne.

„Hotel Belli vol“, Graška (cesarja Viljema) cesta št. 9.